

ЧИ ДОСТАТНЬО ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ МАЄ ДЕРЖАВА ДЛЯ ПРОТИДІЇ ПРОТИПРАВНИМ ЗАХОПЛЕННЯМ НЕРУХОМОГО МАЙНА?

ПИЛИПЕНКО Ігор - провідний науковий співробітник відділу науково-методичного забезпечення участі прокурорів у кримінальному провадженні Науково-дослідного інституту Національної академії прокуратури України

УДК 343

Освещены некоторые проблемы противодействия общественно опасным явлениям, которые заключаются в противоправном завладении недвижимым имуществом юридических лиц (рейдерстве). Особое внимание уделено проблеме уголовно-правовой защиты от этих посягательств и, в частности, их квалификации. Установлено недостаточность уголовно-правовых средств противодействия рейдерству, а именно положений, которые бы устанавливали достаточно строгий запрет неправомерных действий, заключающихся в непосредственном захвате чужого недвижимого имущества. Такие действия, как правило, завершают процесс рейдерского захвата имущества и характеризуются высокой общественной опасностью, учитывая способ их совершения и потенциальный вред, который они могут причинить. Определены различные пути решения проблемы. Прежде всего это внесение изменений в ст. 356 УК Украины для увеличения разнообразия предусмотренных в законе уголовно наказуемых способов самоуправства и, соответственно, усиление ответственности за такое самоуправство или внесение изменений в ст. 206-2 УК Украины по установлению ответственности не только за совершение определенных сделок, но и за силовой захват имущества предприятия, учреждения, организации.

Ключевые слова: рейдерство; захват; самоуправство; уголовно-правовые средства; общественная опасность; противодействие.

Проблема рейдерських захоплень майна ніколи не втрачала актуальності в Україні з часу здобуття нею незалежності. Рейдерство визначають як встановлення контролю над юридичною особою всупереч сукупній волі її власників, що здійснюється за допомогою неправомірних дій [14, с. 177].- Прийняття останніх законів, спрямованих на подолання цього явища показало, що держава надає перевагу, перш за все, таким способом протидії цьому явищу, які б не були пов'язані із застосуванням кримінальної відповідальності. Це, в цілому, заслуговує на підтримку. Однак загострення проблеми в останні роки показує їх недостатню ефективність і потребу звертатися до заходів кримінально-правової охорони від неправомірних посягань на власність юридичних осіб. Пряма кримінально-правова заборона рейдерства, втім, відсутня, так само як і відповідь на питання про кваліфікацію безпосереднього силового захоплення активів юридичної особи, як складового етапу рейдерства. Реальні масштаби цього явища оцінити складно, навіть на підставі оцінки звітів правоохоронних органів, оскільки дії, що складають процес так званого „недружнього поглинання”, можуть бути кваліфіковані за різними статтями Кримінального кодексу України (далі – КК України). Зробити це можна, лише звертаючись до повідомлень засобів масової інформації та громадських об'єднань.

Так, дані різних незалежних джерел сходяться в тому, що станом на жовтень

2017 року випадків самоправних захоплень як землі, так і іншого майна, зафіксовано вже більше 700 [1; 2]. За даними ГО „Антирейдерська Асоціація України”, від нього постраждало загалом уже більше 5 тисяч суб’єктів господарювання. Річний обсяг рейдерського перерозподілу власності сягає більше \$ 7 млрд. [8]. Згідно з офіційними даними, найчастіше жертвами рейдерів стають промислові об’єкти (близько 50% усіх випадків), а також об’єкти нерухомості – 30% [15].

Проблеми протидії цьому явищу є досить актуальними для нашої держави. Вони висвітлювались у працях таких науковців як М.Г. Арманов, М.О. Артюх, Ю.А.Берлач, О. Калмиков, Є.В. Калмикова, В.М. Куц, С.М. Москаленко, І.М. Федулова, Ю.А. Хатнюк та ін. Пропонувались шляхи подолання таких проблем різними способами. У свою чергу, спробуємо надати оцінку наявним кримінально-правовим засобам протидії рейдерству.

У КК України відсутня норма, яка б передбачала відповідальність за рейдерство, підтримується більшістю вчених. Так, М.Г. Арманов і В.М. Куц відмічають, що нормами чинного КК України повністю охоплюються діяння, які складають процес рейдерського захоплення у вигляді окремих злочинів: самоправство, заподіяння шкоди здоров’ю, створення злочинної організації тощо [5].

Можна констатувати, що суспільна небезпечність протиправних захоплень нерухомого майна, на жаль, не отримала належної правової оцінки з боку держави. Про це свідчить відсутність планування протидії йому в різних державних програмах профілактики правопорушень і запобігання злочинності. Хоча в Україні за останні три роки з’явилося чимало нормативно-правових актів, спрямованих на протидію цьому явищу, серед яких: Постанова КМУ від 25 грудня 2015 року „Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень” і зміни до нього від 9 листопада 2016 року; Закон України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державної реєстрації прав на нерухоме майно та захисту прав

власності” від 6 жовтня 2016 року, яким внесено зміни до Закону України „Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень” від 1 липня 2004 року. Останній, зокрема, встановлює право власника об’єкта нерухомого майна звернутися із заявою про заборону вчинення реєстраційних дій у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно терміном до десяти днів [10].

Наведені заходи спрямовані на унеможливлення незаконного внесення змін до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, підроблень документів. Може здатися, ніби вони є достатніми для протидії явищу рейдерства. Не дивлячись на це, рейдерські захоплення продовжуються. Вони набувають нових форм. Як інформувала Генеральна прокуратура України у вересні 2017 року, „злочинці використовують різноманітні рейдерські схеми. Це й банальне свавілля, і переманювання орендодавців, і неправомірні судові рішення, й вигадані кредиторські заборгованості...” [12, с. 19]. Тобто без кримінально-правових заходів протидіяти рейдерству все ж складно.

Законодавчу ініціативу щодо відповідних змін до КК України було висловлено у Проекті Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо запровадження європейських стандартів захисту прав власності та економічних інтересів громадян та інвесторів” від 5 вересня 2016 року. Однак у ньому пропонувалось лише доповнити КК України новою нормою „Підроблення документів, які подаються для проведення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень”, яка стосується протидії не безпосереднім захопленням майна, а іншим складовим цього явища [11]. Ці пропозиції підтримано не було.

У доопрацьованому і, зрештою, прийнятому Проекті Закону „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державної реєстрації прав на нерухоме майно та захисту прав власності” від 3 жовтня 2016 року, шляхом внесення відповідних змін до ст. 206 КК України, встановлено кримінальну відпо-

відальність за погрозу „знищення майна, або захоплення цілісного майнового комплексу, його частини, або будівель, споруд, земельної ділянки, об'єктів будівництва, інших об'єктів та незаконне припинення, або обмеження діяльності в цих об'єктах та обмеження доступу до них” [10].

Поряд із зазначеною нормою, у КК України міститься ще низка статей, що встановлюють відповідальність за дії, що можуть бути спрямовані на незаконне заволодіння майном юридичних осіб. Це, перш за все, ст. 206-2 („Протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації”), а також ст. 197-1 („Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво”), ст. 206 („Протидія законній господарській діяльності”), ст. 355 („Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань”), ст. 356 („Самоправство”), ст. 357 („Викрадення, привласнення, вимагання офіційних документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження”), ст. 358 („Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів”).

Офіційні статистичні показники свідчать, що на практиці ст. 206-2 КК України, назва якої, на перший погляд, найбільше відповідає змісту рейдерства, застосовується не часто. Незважаючи на численні повідомлення громадськості та ЗМІ про випадки рейдерських захоплень, за весь період дії цієї норми, тобто з 10 січня 2014 року повідомлено про підозру у вчиненні злочину, передбаченого цієї статтею, лише 8 осіб, а до суду було спрямовано 5 справ. Аналогічно – із застосуванням ст. 206 КК України, за якою в 2016 році не кваліфіковано жодного діяння, а станом на жовтень 2017 року до суду направлено лише одне провадження за цією статтею. Натомість за ст. 197-1 КК України за 2016 рік повідомлено про підозру в 32 провадженнях, а до суду направлено 24 провадження. За ст. 355 КК України за 2016 рік повідомлено про підозру у 24 провадженнях, а до суду направлено 20 проваджень. Відповідні показники по-

ст. 356 КК України становлять 35 і 23 провадження. Що стосується ст.ст. 357 і 358, то їх застосування порівняно більш поширене. Показники проваджень за цими статтями, направлених до суду, становлять за 2016 рік 588 і 4000 відповідно.

Таким чином, у ст. 206-2 КК України встановлено відповідальність за протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації. Однак при цьому вона майже не застосовується, не дивлячись на інформацію про численні правопорушення цього роду. Такий стан потребує уваги.

Положення ст. 206-2 можна вважати новелою кримінального законодавства, а тому питанням відповідальності за цей злочин у науці приділено порівняно мало уваги. У наявних на теперішній час працях автори все ж пов'язують цей злочин із рейдерством [4; 13, с. 220].

Розглянемо приклад застосування цієї норми. Так, вироком Кіровського районного суду м. Дніпро засуджено Т. за вчинення злочину, передбаченого ст. 206-2 КК України за наступних обставин. Так, за період з 1996 по 2008 роки проводились роботи по будівництву спортивно-технічної бази Управління державної служби охорони при УМВС України в Дніпропетровській області у м. Дніпропетровську. З 2008 року будівництво призупинене через відсутність фінансування. Згідно з п. 8 наказу МВС України № 878 від 13.10.2005 р., майно управлінь державної служби охорони є державною власністю. У подальшому, у зв'язку з набранням чинності 07.11.2015 Законом України „Про Національну поліцію” та відповідно до ПКМ України № 834 від 13.10.2015 р. розпочато процедуру ліквідації зазначеного управління та утворено Управління поліції охорони в Дніпропетровській області, яке є його правонаступником.

Далі, згідно з обставинами справи, Т. у 2015 році від невстановленої особи дізнався, що остання має документи на вказаний об'єкт незавершеного будівництва, які вона викрала, а саме: технічний паспорт на об'єкт і розпорядження Дніпропетровського міського голови „Про присвоєння адреси спортивно-технічній базі по вул. Набе-

режній Заводській (Ленінський район)". Після цього Т. вступив у змову з невстановленою особою з метою протиправного заволодіння майном Управління Державної служби охорони при УМВС України в Дніпропетровській області. Спільно вони розробили план, згідно з яким шляхом учинення правочинів із використанням викрадених документів вони зареєструють право власності на цей об'єкт як на введений в експлуатацію з метою його подальшого відчуження та отримання вигоди.

У подальшому Т., використовуючи вищевказані документи, уклав із Ч., якого не повідомив про свої злочинні наміри, договір оренди, згідно з яким Т. було передано в оренду Ч. цей об'єкт. З метою надання своїм злочинним діям зовнішнього вигляду правомірного правочину, Т. подав до Дніпропетровського районного суду Дніпропетровської області цивільний позов до Ч. про визнання права власності на об'єкт. На підтвердження удаваної правомірності своїх позовних вимог Т. долучив до матеріалів позовної заяви викрадені документи, раніше надані йому іншим співучасником злочину. За результатами розгляду цивільної справи судом винесено рішення про задоволення позовних вимог Т. та визнано за ним право власності на нежитлові будівлі та споруди. Далі Т. звернувся до приватного нотаріуса із заявою про проведення за собою державної реєстрації права власності на ці об'єкти. Нотаріусом було проведено державну реєстрацію права власності Т. на нежитлові будівлі та споруди. Таким чином, Т. протиправно заволодів майном державної установи за попередньою змовою групою осіб, тобто вчинив злочин, передбачений ч. 3 ст. 206-2 КК України [3].

Як бачимо, під заволодінням розуміється лише вчинення певних правочинів задля документального оформлення прав на майно. Про силове заволодіння майном мова не йде. Так само тлумачать цю диспозицію інші вчені [4; 6, с. 319] та працівники правоохоронних органів [7]. Тому криміналізація дій, зазначених у ст. 206-2 КК України, навряд чи може бути достатнім інструментом протидії рейдерству. Так, з диспозиції ч. 1 статті випливає, що з об'єктивної

сторони заволодіння відбувається тільки шляхом учинення правочинів з використанням підроблених або викрадених документів, печаток, штампів підприємства, установи, організації.

Потрібно знайти відповідь на питання, як протидіяти безпосереднім захопленням активів, коли має місце не погроза, а реальні дії, або коли майном заволодівають не через учинення правочинів, а через безпосереднє групове зайняття приміщень, тобто захоплення нерухомого майна? Так, діяння, передбачене в ч. 1 ст. 206 КК України, полягає у протиправній вимозі припинити займатися господарською діяльністю чи обмежити її. Це і є протидія законній господарській діяльності. В частинах статті, що передбачають кваліфікуючі ознаки цього злочину, мається посилення на „ті самі дії". Тобто всі дії, передбачені ст. 206 КК України, зводяться до протиправних вимог, поєднаних із погрозою, що зовсім не означає безпосереднього захоплення майна. Отже, за ч. 1 ст. 206 КК України їх кваліфікувати не можна.

Аналіз положень наведених норм наводить на думку, що кваліфікувати групові рейдерські захоплення майна можливо за ст. 356 КК України, яка передбачає кримінальну відповідальність за самоправство. Чинна редакція цієї статті тлумачить самоправство як самовільне, всупереч установленому законом порядку, вчинення будь-яких дій, правомірність яких оспорується окремим громадянином або підприємством, установою, організацією, якщо такими діями була заподіяна значна шкода інтересам громадянина, державним чи громадським інтересам, інтересам власника.

Зміст ст. 356 КК України найбільш точно відображає ознаки безпосереднього фізичного силового захоплення об'єктів нерухомості, належних підприємствам, установам організаціям „новими власниками" з метою недопущення до них правомірних власників. І лише цю стадію рейдерства можна розглядати як самоправство (ст. 356 КК України). Всі інші підготовчі дії, наприклад підробка документів, які посвідчують право власності, неправомірне внесення змін до Єдиного державного реєстру речо-

вих прав на нерухоме майно, Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, учинення будь-яких правочинів кваліфікуються за іншими статтями КК України (ст.ст. 206, 206², 355, 357, 358). Так, у 2016 році було вчинено спробу силового захоплення групою рейдерів у складі близько 200 чоловік Фермерського господарства „Дар” (с. Попасне Новомосковського району Дніпропетровської області). Цим діям передувала зміна власника господарства на підставі підроблених документів шляхом внесення відповідних відомостей до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань [9]. У даному випадку лише свавільне захоплення або спроба захоплення господарства може розцінюватись як самоправство. Натомість підготовчі дії, спроби надання такому захопленню ознак правомірності можуть розглядатись як інші злочини і отримувати відповідну кваліфікацію.

У цьому висновку ми спираємось, у тому числі, на позиції науковців. Серед усіх злочинів, що мають відношення до процесу рейдерського захоплення, М.Г. Арманов і В.М. Куц пропонують виділяти основний (предикатний) і вторинні (підпорядковані). Автори доходять висновку, що основним (предикатним) злочином, за яким можна кваліфікувати дії рейдерів, є самоправство [5, с. 131]. Його використовують при так званому „чорному рейдерстві” – незаконному виді набуття активів. Власне, все зазначене вище і стосується лише цього виду рейдерства. Інший вид – „біле” рейдерство, як зазначає Ю.А. Хатнюк, полягає в тому, що рейдер „діє винятково за законом, використовуючи і законодавство, і деякі прогалини в ньому...” [14, с. 179].

Протидія самоправним формам суспільно небезпечної поведінки за КК України побудована не лише на основі положень ст. 356, а й інших заборон, основними з яких є положення ст. 162 („Порушення недоторканності житла”). Власне, склад злочину, передбачений останньою статтею, є спеціальним відносно складу самоправства. Його предметами є житло та інше володіння особи, а предмет самоправства не

визначено, що дозволяє визнати ним інші об’єкти нерухомості. Те ж стосується співвідношення складу самоправства і складу самовільного зайняття земельної ділянки та самовільного будівництва (ст. 197-1 КК України). Передбачення в законі ознак кількох спеціальних до самоправства складів дає змогу уникнути прогалин кримінально-правового регулювання.

Усе ж слід зазначити, що норма про кримінальну відповідальність за самоправство не позбавлена численних вад. Наприклад, треба розуміти, що вчинення самоправного захоплення активів відбувається групою осіб, нерідко із застосуванням насильства. Майнова шкода від таких дій може становити мільйони гривень. Істотна шкода завдається й державі, яка втрачає свій авторитет та інвестиційну привабливість. Значна суспільна небезпечність цього йде в розріз зі ступенем тяжкості самоправства за КК України (злочин невеликої тяжкості), а отже, і санкція ст. 356 КК України є надто м’якою: штраф до п’ятдесяти неоподаткованих мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до двох років, або арешт на строк до трьох місяців. Для прикладу, єдине кримінально каране безпосереднє заволодіння активами підприємства передбачене в ч. 2 ст. 279 КК України, де за захоплення транспортного підприємства встановлена санкція у виді позбавлення волі на строк від п’яти до восьми років. Вважаємо цей приклад показовим, хоча і слід зважати на різницю в родових об’єктах цих злочинів.

Таким чином, самоправство становить одну зі складових стадій рейдерства, що закінчується безпосереднім заволодінням майном зловмисниками. Воно може поєднуватись з іншими злочинами. Так, учинення правочинів, спрямованих на заволодіння майном, є караним відповідно до ст. 206² КК України. Наголошуємо, що вчинення таких правочинів не є підробленням чи викраденням певних документів. Ці дії мають отримувати кваліфікацію за відповідними статтями (ст.ст. 357, 358 КК України). Загалом слід окреслити дві взаємопов’язані проблеми, а саме: кваліфікації незаконного безпосереднього заволодіння майном під-

приємств (рейдерства) та доцільності застосування чинної редакції ст. 356 КК України, що передбачає ознаки злочину невеликої тяжкості, для кваліфікації таких дій. Якщо вирішення першої лежить у площині правильного тлумачення положень закону практиками, то вирішити другу можна лише шляхом внесення змін до законодавства. Наприклад, за допомогою урізноманітнення передбачених у законі кримінально каранних способів самоправства і, відповідно посилення відповідальності за таке самоправство, або ж відповідних змін до ст. 206-2 КК України.

Література

1. Аграрное рейдерство достигло пика в 2017 году / Офіційний інтернет-ресурс Антирейдерського союзу підприємців України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://antiraiders.com.ua/news/agrarное-reyderstvo-dostiglo-pika-v-2017-godu/?sphrase_id=451.
2. В Україні у 2017 році рейдерства зазнало 700 підприємств / Інформаційне агентство „Аналітична служба новин” // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://asn.in.ua/ua/news/news/129469-v-ukraine-v-2017-godu-rejiderstvu-podverglis-700-p.html>.
3. Вирок Кіровського районного суду м. Дніпропетровська від 16.12.2016 року / Справа № 203/5069/16-к / [Електронний ресурс]. – Режим доступу з ЄДРСР: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/64542612>.
4. Калмикова Є.В. Лікарський засіб від хвороби суспільства чи плацебо? : встановлення кримінальної відповідальності за протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації [Електронний ресурс] / Є.В. Калмикова, Д.О. Калмиков // Юридичний вісник України. – 2014. - № 14. – 5–11 квітня. – С. 14-15. – Режим доступу до статті: <http://pravo.org.ua/ua/news/5249->.
5. Куц В.М. Рейдерство: кримінально-правовий аспект / В.М. Куц, М.Г. Арманов // Підприємництво, господарство і право. – 2007. - № 10 (142). – С. 128 – 131.
6. Максимович Р.Л. Про поняття „заволодіння” в Кримінальному кодексі України / Максимович Р.Л. // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2017. - № 2. – С. 317 – 324.
7. Нацполіція: поняття рейдерства досі не визначено законом / Українське національне інформаційне агентство „Укрінформ” // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2072225-nacpolicia-ponatta-rejderstva-dosi-ne-viznaceno-zakonom.html>.
8. Офіційний веб-портал Верховної Ради України // Режим доступу: <http://iportal.rada.gov.ua/news/Novyny/Povidomlennya/96240.html>). – 2014. – 23.07.
9. Офіційний веб-сайт Асоціації фермерів та приватних землевласників Дніпропетровської області // Режим доступу: <http://farmer.dp.ua/pochalosya-sylove-zahoplennya-fermerskogo-gospodarstva-dar-s-popasne-novomoskovskogo-rajonu/>. – 2016. – 15.09.
10. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державної реєстрації прав на нерухоме майно та захисту прав власності : Закон України від 6 жовтня 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1666-19>.
11. Проект Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо запровадження європейських стандартів захисту прав власності та економічних інтересів громадян та інвесторів” від 05.09.2016 року № 5067. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH3WR00B.html.
12. Рейдерство в аграрному секторі економіки: хто винен і що робити? / Вісник прокуратури. – 2017. – № 9. – С. 19–20.
13. Федулова І.М. Характеристика об’єкта злочину, передбаченого статтею 206-2 Кримінального кодексу України / І.М. Федулова // Проблеми законності. – 2017. – Вип. 136 – С. 215 – 224.
14. Хатнюк Ю.А. Визначення поняття рейдерства та його характеристика у законодавстві України / Ю.А. Хатнюк // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. – 2013. – Вип. 4. – С. 174–185.
15. Эффективная работа антирейдерской комиссии – шаг к модернизации и

АНОТАЦІЯ

Висвітлено деякі проблеми протидії суспільно небезпечним явищам, які полягають у протиправному заволодінні нерухомим майном юридичних осіб (рейдерстві). Особливу увагу приділено проблемі кримінально-правового захисту від цих посягань і, зокрема, їх кваліфікації. Встановлено недостатність кримінально-правових засобів протидії рейдерству, а саме положень, які б установлювали достатньо сувору заборону неправомірних дій, що полягають у безпосередньому захопленні чужого нерухомого майна. Такі дії, як правило, завершують процес рейдерського захоплення майна і характеризуються високою суспільною небезпечністю з огляду на спосіб їх учинення і потенційну шкоду, яку вони можуть заподіяти. Окреслено різні шляхи вирішення проблеми. Передусім це внесення змін до ст. 356 КК України задля урізноманітнення передбачених у законі кримінально караних способів самоправства і, відповідно, посилення відповідальності за таке самоправство, або ж внесення змін до ст. 206-2 КК України для встановлення відповідальності не лише за вчинення певних правочинів, а й за силове захоплення майна підприємства, установи, організації.

Ключові слова: рейдерство; захоплення; самоправство; кримінально-правові засоби; суспільна небезпечність; протидія.

наведенню порядку с бізнес-климатом / Урядовий портал: Єдиний веб-портал

SUMMARY

Some problems of counteraction to socially dangerous phenomena, which consist in illegal seizure of immovable property of legal entities (raider attacks), are highlighted. Particular attention is paid to the problem of protection against these attacks, and in particular their criminal law qualifications. The insufficiency of criminal legal means to counteract raider attacks was established, namely, provisions that would establish a sufficiently strict prohibition of unlawful acts consisting in direct capture of someone else's real estate. Such actions, as a rule, complete the process of raider seizure of property and are characterized by high social danger in view of the way they are carried out and the potential harm that they may cause. Different ways of solving the problem are outlined. First of all, it is making changes to Art. 356 of the Criminal Code of Ukraine for the purpose of diversification of the penalized ways of self-government envisaged by the law, and, accordingly, increasing the responsibility for such arbitrariness, or amending the article. 206-2 of the Criminal Code of Ukraine for establish liability not only for certain transactions, but also for the seizure of property of enterprises, institutions, organizations.

органів виконавчої влади України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=246826477.